

Hvad formaar vort Budget at bære? hvad kunne vi med fornøftigt Hensyn til alle foreliggende Omstændigheder byde vor finantstielle Evne? saa er Grunden den, at der, som jeg formoder, vil komme til at foreligge for Thinget her iaar Forslag om indgribende Reform paa Skattevæsenets Omraade. Jeg formoder, de ville komme. Da disse Reformere imidlertid i mange andre Henseender medføre en saa vidtløftig Drøftelse baade i teknisk og økonomisk Henseende, at jeg tror, det er hensigtsmæssigt, at det Spørgsmaal, som strengt taget ikke vedkommer selve Skattereformen, men vedkommer Budgettet, nemlig Spørgsmaalet om, hvad vi finantstillet kunne afse til en sllig Skattereforms Gjennemførelse — at det drøftes ved Finantslovens første Behandling. Jeg finder saa meget mere Anledning til at fremdrage dette Spørgsmaal her, fordi den høitærede Finantsminister, dengang de omtalte Stattelovforslag ifjor forelaa i Landstinget, udtalte, at han fandt, at det „ikke blot var uflogt“, men at det vilde være, som han udtrykte sig, „en uforsvarlig Utsindighed“, om Regjeringen under de nuværende Forhold vilde gaa ind paa at afse noget Væsentligt af Statens Indtægter. Det er derfor, jeg for mit Vedkommende skulde ønske at behjæ, hvorledes vor finantstielle Status virkelig er, og om en saadan Udtalelse kan anses for at være berettiget.

Maa jeg da først med Hensyn til vor Status fremhæve Følgende. I det Statsregnskab, som er afsluttet den 31te Marts d. A., stiller Forholdet sig saaledes: Vor Kassebeholdning andrager $40\frac{3}{4}$ Million Kr., Reserverfonden andrager $19\frac{1}{4}$ Million, de øvrige saakaldte Statsaktiver $24\frac{1}{2}$ Million, tilfammen $43\frac{1}{2}$ Million. Dernæst kommer jeg til Jernbanerne. I sidste Statsregnskab anføres der at indestaa i de syvde Jernbaner $83\frac{1}{2}$ Million Kr., i de sjællandste Jernbaner $46\frac{1}{2}$ Million, tilfammen 130 Millioner. Jeg vil her bemærke, at i disse Tal er der to aabenlyse Feil. For det Første med Hensyn til de sjællandste Baner. De anførte $46\frac{1}{2}$ Million ere ikke, hvad Banerne have kostet Staten, men hvad Banerne i sin Tid have kostet det sjællandste Jernbaneselskab at anlægge med Tillæg af, hvad Staten siden Overtagelsen har anvendt paa dem. I Virkeligheden har Staten betalt omtrent 8 Millioner mere, end her er anført, nemlig 7,880,000 Kr. Det er klart nok, naar man vil opgive i Statsregnskabet, hvad der „indestaar“ i de sjællandste Baner, maa man selvfølgelig opgive, hvad Banerne staa Staten i, og ikke hvad de i sin Tid have kostet det sjællandste Jernbaneselskab at anlægge. Den samme Indvending gjælder med Hensyn til den Sum, som den

østjydske Bane er opført med, nemlig med Kjøbesummen 3,420,000 Kr. Dette er ganske rigtig den Sum, som ifølge Loven — saa vidt jeg erindrer af 8de Februar 1881 — er blevet betalt kontant for Overtagelsen af den østjydske Bane; men desuden har denne Bane kostet Staten over 1 Million i Aktier, som Staten havde liggende, da den købte Banen, og derefter annullerede. I Virkeligheden staa derfor Statsbanerne Staten ikke i 130 Millioner, men i 139 Millioner — jeg offer herfra, om der muligvis i tidligere Statsregnskaber kan være begaaet Feil af lignende Art. Men hvad Banerne staa Staten i, er dog her ikke det Afgjørende. Naar man vil bedømme Statens finantstielle Status, og naar man derfor vil undersøge, hvad Banerne maa anses for at være værd, maa man bedømme dette efter Indtægten af disse Baner. Indtægten er paa det foreliggende Forslag ansat til 3,500,000 Kr.; den var ifjor 3,800,000 Kr. Tager vi som et Middeltal 3,600,000 Kr. og kapitalisere til 4 pCt., ville Banerne være værd 90 Millioner. Maafe vil man sige, at man ikke sikkert kan paaregne denne Indtægt; lad os da sætte 80 Millioner som disse Baners Værdi; vi ansætte altsaa Værdien til at være 60 Millioner mindre, end hvad de have kostet Staten. — Endelig, naar vi nøiagtig ville opgjøre Forholdet mellem Aktiver og Passiver, maa vi til Aktiverne endvidere henregne Domænerne; det er Statsejendomme, som give en bestemt Indtægt og have en bestemt Værdi i det Dieblis de skulde bortselges. Indtægten af Domænerne er ca. 1,200,000 Kr., deres Kapitalværdi kan altsaa ansættes til 30 Millioner. Naar vi da regne alt dette sammen, bliver Resultatet følgende: En Kassebeholdning paa $40\frac{3}{4}$ Million, Reserverfond og øvrige „Aktiver“ $43\frac{1}{2}$ Million, Jernbanerne anslaa vi til 80 a 90 Millioner, Domænerne til 30 Millioner; dette giver en Sum af 194 til 204 Millioner. Samtidig hermed andrager Statsgjælden $201\frac{1}{2}$ Million. Det vil altsaa ses, at vor Stat alene i rentebærende Formue har fuld Ækvivalent for hele sin Statsgjæld. Det ses altsaa, at den Sikkerhed for Statsgjælden, som der ellers for alle Staters Vedkommende maa lægges en Hovedvægt paa, Borgernes Skatteevne, hele Statens almindelige Evne til gennem sin Skatteindtægt at betale Renter og Afdrag, den kunne vi fuldstændig se bort fra, idet Staten i positivt rentebærende Eiendele eier Tilstrækeligt til i Tilfælde af Likvidation fuldt ud at dække sin Gjæld. Dette er vistelig en meget god finantstiel Status. Fra dette Synspunkt betragtet, er der altsaa ikke nogen Grund til